

Силабус
навчальної дисципліни
Соціально-педагогічна діяльність
вчителя початкової школи
2024–2025 навчальний рік

Спеціальність *013 Початкова освіта*

Галузь знань *01 Освіта/Педагогіка*

Рівень вищої освіти *другий*

1. Контактна інформація викладача

Викладачка	кандидатка педагогічних наук, доцентка катедри педагогіки Анжеліка ЛЕСИК , асистентка катедри педагогіки Карина КОВАЛЬ
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/tolkachova/ https://bdpu.org.ua/koval-karyna-valentynivna/
Контактний тел.	+380502448396 +380507749144
E-mail викладачки:	as_lesyk@ukr.net karinka.koval1307@gmail.com
Графік консультацій	відповідно до графіку індивідуальних консультацій (за попередньою домовленістю)

2. Опис навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота	Звітність
3/90	12	12	66	екзамен

Семестр: весняний.

Мова навчання: українська.

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Ключові слова: соціально-педагогічна діяльність, освіта, навчання, зміст освіти, принципи і правила, методи та засоби, форми й системи навчання, соціалізація, діти, соціальний педагог.

Предмет навчальної дисципліни: теоретичні основи соціально- педагогічної діяльності .

Метою навчальної дисципліни є допомогти студентам у вивченні теоретичних основ соціально-педагогічної діяльності в ПШ з урахуванням сучасної соціально-

економічної ситуації, досвіду вітчизняної і світової соціально-педагогічної практики та вимог Болонського процесу.

Програмні компетентності та результати навчання:

Програмні результати навчання (ПРН) (за стандартом)

- ПРН 1. Діяти соціально відповідально, реалізовувати освітні реформи
- ПРН 2. Володіти знаннями галузевого законодавства та нормативно-інструктивних матеріалів у сфері початкової освіти
- ПРН 3. Організовувати поточне і перспективне планування діяльності педагогічного колективу, координувати роботу вчителів початкової школи та інших педагогічних працівників з виконання навчальних планів та освітніх програм
- ПРН 4. Здійснювати моніторинг та систематичний контроль за якістю освітнього процесу і об'єктивністю оцінювання результатів освітньої підготовки здобувачів освіти, роботою гуртків і факультативів
- ПРН 5. Здійснювати партнерську взаємодію з різними соціальними інститутами, педагогічний патронаж
- ПРН 6. Надавати допомогу педагогічним працівникам в опануванні сучасними освітніми й альтернативними педагогічними технологіями та методиками початкової освіти
- ПРН 7. Володіти технологіями організації освітнього процесу в початковій школі
- ПРН 8. Спілкуватися українською та іноземною мовами в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сферах діяльності
- ПРН 9. Володіти методологією здійснення психолого-педагогічних (прикладних) досліджень / проектів.
- ПРН 10. Знати та дотримуватися норм педагогічної етики
- ПРН 11. Володіти перцептивно-гностичними якостями: інтелектуальною активністю, гнучкістю й оригінальністю мислення, інтуїцією, об'єктивністю, критичністю тощо
- ПРН 12. Організовувати освітній процес у початковій школі в умовах інклюзивного навчання
- ПРН 13. Володіти вміннями вирішення конфліктів, обирати оптимальний варіант вирішення ситуацій.

3. Перелік тем навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1.

Тема 1.1 Загальні основи соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи.

Сутність соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи. Структурно-змістові компоненти соціально-педагогічної діяльності. Напрями, зміст та

функції соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи. Закони, закономірності та принципи соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи.

Тема 1.2. Процесуальний компонент соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи.

Технології соціально-педагогічної діяльності. Методи соціально-педагогічної діяльності. Форми організації соціально-педагогічної роботи. Оцінка ефективності соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи.

Змістовий модуль 2.

Тема 2.3. Соціально-педагогічна діяльність учителя початкової школи з девіантними учнями та профілактика девіантної поведінки.

Норма і відхилення від норми в соціальній педагогіці. Характеристика девіації. Соціально-педагогічна діяльність учителя початкової школи з девіантними дітьми. Профілактика девіантної поведінки учнів початкової школи.

Тема 2.4. Соціально-педагогічна діяльність учителя початкової школи з обдарованими учнями.

Обдарованість дітей молодшого шкільного віку як соціально-педагогічна проблема. Психолого-педагогічні особливості обдарованих учнів початкової школи. Соціально-педагогічна діяльність учителя початкової школи з обдарованими дітьми.

Змістовий модуль 3.

Тема 3.5. Організація роботи учителя початкової школи в інклюзивному освітньому середовищі.

Сутність інклюзивного навчання: мета, завдання, функції. Організація освітнього процесу в інклюзивних школах. Особливості соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи в інклюзивному класі.

Тема 3.6. Соціально-педагогічна діагностика учнів і налагодження співпраці школи з сім'єю.

Сутність соціально-педагогічної діагностики учнів. Сім'я як об'єкт соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи. Методика роботи учителя з неблагополучними сім'ями. Посередницька соціально-педагогічна допомога учителя початкової школи сім'ям. Форми соціально-педагогічної діяльності з сім'єю.

4. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування навчальних занять. Відвідування навчальних занять (лекційних і практичних занять), контрольного заходу (заліку) є обов'язковим. За об'єктивних обставин навчання може здійснюватися в он-лайн режимі.

Політика щодо пропусків навчальних занять. У разі пропуску навчальних занять із поважних причин здобувач має право їх відпрацювати за графіком консультацій (подати конспект лекції; навчальні й контрольні завдання, передбачені тематичними планами практичних занять).

Політика щодо підготовки здобувачів до практичних занять. Підготовка до практичних занять включає: ознайомлення із силабусом і робочою програмою навчальної дисципліни, тематичними планами практичних занять; опрацювання матеріалів лекцій, підручників, посібників, монографій, законодавчих і нормативних документів та інших рекомендованих джерел; написання плану (стислого конспекту) відповідей на питання для обговорення, виконання завдань для самостійної та індивідуальної роботи.

Політика щодо використання телефонів та інших електронних пристроїв. Під час проведення навчальних занять електронні пристрої мають перебувати в безшумному режимі роботи. Користування електронними пристроями в цілях, не пов'язаних із навчанням, є неприпустимим.

Політика дотримання академічної доброчесності полягає в дотриманні норм “Положення про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті” (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf): самостійно виконувати навчальні і контрольні завдання; посилатися на джерела

інформації в разі використання ідей, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, джерела інформації.

Підготовка завдань самостійної та індивідуально-дослідної роботи здійснюється у письмовому або електронному (розміщення файлів на платформі Moodle) вигляді та передбачає усне обговорення питань протягом семінарського заняття з теми або під час індивідуальної/групової консультації. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання. Повторно здати роботу на перевірку необхідно не пізніше, ніж через тиждень після проведення заняття з відповідної теми (письмово/в електронному вигляді на платформі Moodle).

В умовах дистанційного навчання лекційні, семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно з визначеним графіком.

Результати навчання, отримані здобувачами вищої освіти у неформальній чи інформальній освіті, визнаються згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-BDPU.pdf>) та Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/kryter_ocin_2021.pdf).

5. Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність

Сервісні програмні засоби загального призначення (персональний комп'ютер, загальноновживані комп'ютерні програми й операційні системи, програмні засоби для контролю і вимірювання знань, умінь і навичок студентів); електронні бази даних (електронні енциклопедії, підручники, посібники, довідники та словники; бібліотеки електронної наочності). Технічне (ноутбук тощо); програмне (Microsoft Office (Power

Point, Word), Zoom, Moodle, репозитарій); наочність (мультимедійні презентації, навчальні фільми).

6. Розподіл балів за темами та змістовими модулями, видами навчальних робіт із навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Тема	Поточне оцінювання							Середній бал	Семестровий екзамен	Сума балів
		Теоретичне питання	Практичне завдання	Самостійна робота	Індивідуальне завдання	Контрольна робота	Оцінка змістового модуля				
ЗМ 1	1.1	8	2	2	3	10	50	50	50	100	
	1.2	8	2	2	3	10					
ЗМ 2	2.3	8	2	2	3	10	50				
	2.4	8	2	2	3	10					
ЗМ 3	3.5	8	2	2	3	10	50				
	3.6	8	2	2	3	10					

7. Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Аксіогенез обдарованої особистості в освітньому просторі / О. Л. Музика та ін.; за ред. О. Л. Музики. Київ : Слово, 2020. 160 с.

2. Аносова А. В. та ін. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. : у 2-х част. Ч. II. Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї та дитини. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 348 с.

3. Асистент вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання : навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва та ін. Харків : Ранок, 2019. 216 с.

4. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 208 с.

5. Бех І. Д. Молодший школяр у вікових закономірностях. *Початкова школа*. 2015. № 3. С. 2–6.
6. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Теоретична частина. Вид. 2-ге, перероб. і доповн. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 188 с.
7. Галян О. І. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Львів : ЛДУВС, 2020. 352 с.
8. Грущина Н. І. Нова українська школа : використання інформаційно-комунікативних технологій у 3 –4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник / Н. І. Грущина. Київ : Освіта, 2020. 112 с.
9. Демченко О. П. Соціальні проблеми обдарованих дітей як особистостей з особливими освітніми потребами. *Медико-соціальні проблеми в теорії і практиці соціальної роботи*: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2018. С. 11–17.
10. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2015. 352 с.
11. Дмитренко К. А. Коновалова М. В., Семиволос О. П. Працюємо з «особливою» дитиною у «звичайній» школі. Харків : Основа, 2018. 120 с.
12. Дубяга С. М. Педагогічні технології в початковій школі. Мелітополь : Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 160 с.
13. Інтерактивна психолого-педагогічна підтримка соціалізації обдарованих старшокласників : метод. посіб. / М. С. Гальченко, К. А. Андросович, Л. І. Ткаченко, О. А. Ковальова, Л. М. Найдьонова. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. 136 с.
14. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 232 с.
15. Козирєв М. П. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 352 с.

16. Козубовська І., Козубовський Р., Сойма Н., Мигалина З. Соціально педагогічна робота з дезадаптованими підлітками в США [монографія]. Ужгород : АУТДОР-ШАРК, 2019. 225 с.

17. Колбакова Т. С. Особливості формування соціально-педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкових класів в освітньому процесі професійної фахової підготовки. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (15–16 квітня 2021) / Редколегія : О. М. Петревський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк та ін. Тернопіль : СМП “Тайп”, 2021. С. 217–220.

18. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для батьків : навч.-метод. посіб. Київ : АТОПОЛ. 2010. 96 с.

19. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навч.-метод. посіб. Харків : Ранок, 2019. 304 с.

20. Концепція Нової української школи. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення : 15.08.2024).

21. Корольов Д. К. Психологія обдарованості : навч. посіб.. Київ : Міленіум, 2024. 176 с.

22. Костенко Т. М. Учні початкових класів із порушеннями зору : навчання та розвиток : навчально-методичний посібник / Т. М. Костенко. Харків : Ранок, 2020. 128 с.

23. Костю С. Й. Робота з обдарованими дітьми : навч.-метод. посіб. Мукачево : МДУ, 2017. 81 с.

24. Котик Т. М. Нова українська школа : теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи : навчально-методичний посібник для

вчителів початкової школи : навчально-методичний посібник для вчителів початкової школи / Т. М. Котик. Тернопіль : Астон, 2020. 192 с.

25. Кубицький С. О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах : навч. посіб. Київ : Міленіум, 2015. 300 с.

26. Лебедик Л. В. Розвиток професійної компетентності соціального педагога в умовах інноваційних змін у системі післядипломної освіти. Неперервна освіта : здобутки, проблеми, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., приуроченої 80-річчю від дня заснування Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (м. Тернопіль, 23 грудня 2020 року) / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко та ін. Тернопіль: ТОКІППО, 2020. С. 136–141.

27. Лещук Г. В. Соціально-педагогічна робота з обдарованими дітьми. Обдаровані діти – скарб нації : матеріали II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 18–22 серпня 2021 року). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. С. 315–318.

28. Лісовець О. Соціально-педагогічні засади попередження агресивної поведінки молодших школярів. *Scientia. Nauki pedagogiczne*. № 14/1. 2020. С. 24–32.

29. Лях Т., Лехолетова М., Петрович В., Спіріна Т. Соціально-педагогічна робота з батьками для підтримки ними дітей у воєнний період. *Ввічливість*. Вип. 2. 2022. С. 24–30.

30. Ляшенко Н. О., Семке Н. М. Соціологія сім'ї : посіб. Ч. I. Сім'я як соціальний інститут. Харків : НТУ «ХП», 2018. 96 с.

31. Мадзігон В. М. Роздуми над проєктуванням освітньо-інформаційного середовища майбутнього для обдарованих дітей. *Освіта та розвиток обдар. особистості*. 2017. № 4. С. 54–58.

32. Малініна Л. Нова українська школа : психолого-педагогічна підтримка молодших школярів із труднощами в навчанні : навч.-метод. посіб. Київ : Грамота, 2021. 64 с.

33. Малініна Л. Нова українська школа : формування соціальної компетентності учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Київ : Грамота, 2021. 72 с.
34. Миронова С. П. Нова українська школа : особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах : навчально-методичний посібник / С. П. Миронова. Тернопіль : Астон, 2020. 176 с.
35. Миронова С. П. Нова українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Астон, 2020. 176 с.
36. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти: Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 1–3 / уклад. Л. М. Сидорів, за ред. С. М. Сидоріва. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 235 с.
37. Недозим І. В. Учні початкових класів із розладами аутистичного спектра : навчання та розвиток : навчально-методичний посібник / І. В. Недозим. Харків : Ранок, 2020. 96 с.
38. Нова українська школа : теорія і практика формувального оцінювання у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник для педагогічних працівників / О. Фідкевич, Н. Богданець-Білоskalенка. Київ : Генеза, 2020. 96 с.
39. Нова українська школа: poradник для вчителя/під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : Плеяди, 2017. 206 с.
40. Паскаль О. В. Технології соціально-педагогічної діяльності. Харків : Бурун книга, 2011. 288 с.
41. Педагогічні технології у початковій школі: навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: О. А. Комар, Л. М. Роєнко. Умань : Візаві, 2021. 287 с.
42. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 316 с.

43. Пометун О. І. Нова українська школа : розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навчально-методичний посібник / О. І. Пометун. Київ : Освіта, 2020. 192 с.

44. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навч.-метод. посіб. Київ : Агенство Україна, 2019. 300 с.

45. Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF> (дата звернення: 27.08.2024).

46. Про освіту : Закон України від 02.07.2023 № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення : 15.08.2024).

47. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 05.06.2023 № 463-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/463-20#Text> (дата звернення : 15.08.2024).

48. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.05.2021 № 1841-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text> (дата звернення : 15.08.2024).

49. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.08.2024).

50. Прохоренко Л. І., Бабяк О. О., Засенко В. В., Ярмола Н. А. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами: навчання та супровід : навч.-метод. посіб. Харків : Ранок, 2020. 160 с.

51. Психологічні механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою в умовах суспільних змін: монографія / за ред. Н. Ю. Максимової. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 272 с.

52. Психологія девіантної поведінки особистості: навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: О. Д. Сафін, С. П. Байда. Умань : Візаві, 2021. 202 с.

53. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу : навчально-методичний посібник / В. Л. Андрєєнкова, Т. В. Войцях, І. П. Гриців, В. О. Мельничук, Н. О. Сабліна, О. В. Флярковська, Т. А. Харківська. Київ, 2023. 149 с.
54. Рібцун Ю. В. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення : навчання та розвиток : навчально-методичний посібник / Ю. В. Рібцун. Львів : Світ, 2020. 264 с.
55. Рудкевич Н. І. Методика соціально-педагогічної роботи : навч.-метод. посіб. Львів : Растр-7, 2021. 324 с.
56. Савченко О. Закон України «Про освіту» : коментар у контексті проблем реформування початкової освіти. *Початкова школа*. 2018. №1. С. 1–5.
57. Седих К. В., Моргун В. М. Делінквентний підліток : навч. посіб. Київ : Слово, 2019. 272 с.
58. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 262 с.
59. Сова М. О., Деніжна С. О. Психологія сім'ї : навч. посіб. Київ : 2014. 212 с.
60. Соціальна робота в умовах сучасних викликів : досвід і перспективи розвитку : колективна монографія / За заг. ред. проф. Ю. В. Палагнюк, доц. О. Л. Файчук. Миколаїв : Ємельянова Т. В., 2022. 511 с.
61. Соціальна робота з сім'ями : теорії, моделі, ефективні практики : колективна монографія / За ред. В. Петровича, С. Чернети. Луцьк : ФОП Гадяк Ж. В., друкарня “Волиньполіграф”, 2021. 234 с.
62. Соціально-педагогічний супровід в освітньому закладі : навч.-метод. посіб. / уклад. : В. В. Байдик та ін. Житомир : ТОВ Видавничий дім “Бук-Друк”, 2021. 95 с.
63. Тельна О. А., Маланчій В. О., Дацьо Н. О. Сходинки інклюзії : наук.-практ. посіб. для педагогів, студентів та батьків. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 155 с.
64. Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. Технології соціально-педагогічної діяльності. Київ : Кондор, 2020. 360 с.

65. Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. Технології соціально-педагогічної діяльності. Київ : Кондор, 2020. 360 с.

66. Технології психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (з досвіду роботи) / авт. кол. : В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, І. І. Ткачук; за наук. ред. В. Г. Панка, І. І. Ткачук. Київ : Ніка-Центр, 2021. 118 с.

67. Товканець Г. В. Соціально-педагогічна взаємодія у професійній підготовці педагога : комунікативний аспект : монографія. Мукачево : Редакційно-видавничий центр МДУ, 2021. 170 с.

68. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : НУБІП, 2017. 548 с.

69. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами : навчання та супровід : навчально-методичний посібник / Л. І. Прохоренко, О. О. Бабяк, В. В. Засенко, Н. А. Ярмола. Харків : Ранок, 2020. 160 с.

70. Учні початкових класів із порушеннями слуху : навчання та розвиток : навчально-методичний посібник / С. В. Кульбіда, С. В. Литовченко, В. В. Жук, В. В. Литвинова. Харків : Ранок, 2020. 144 с.

71. Цимбалару А. Д. Нова українська школа : освітній простір учня початкової школи : навч.-метод. посіб. Київ : Освіта, 2020. 160 с.

72. Ціннісна підтримка розвитку обдарованої особистості в освітньому просторі. Психологічна технологія : практич. посіб. / О. Л. Музика та ін.; за ред. О. Л. Музики. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. 237 с.

73. Чеботарьова О. В. Учні початкових класів із порушенням інтелектуального розвитку : навчання та розвиток : навч.-метод. посіб. / О. В. Чеботарьова, І. В. Гладченко. Харків : Ранок, 2020. 128 с.

74. Чубук Р. В. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Миколаїв : ЧДУ імені Петра Могили, 2013. 348 с.

75. Чупахіна С. Основи інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 96 с.

76. Шинкарук В. Д., Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. Технології соціально-педагогічної діяльності : підручник. Київ : Ліра-К, 2019. 300 с.